

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyně JUDr. Marcelou Sedmíkovou ve věci žalobce: **K. M. J. C.**, zast. Mgr. Ondřejem Rejskem, advokátem se sídlem v Hradci Králové, Buzulucká 431 proti žalovanému **Ministerstvu vnitra České republiky**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 9. 2010 čj. OAM-543/VL-10-P08-R2-2006, **t a k t o :**

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 9. 2010 čj. OAM-543/VL-10-P08-R2-2006 se z r u š u j e a věc se v r a c í žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**
- III. **Mgr. Ondřeji Rejskovi se p ř i z n á v á odměna v částce 9.600,-Kč, která bude vyplacena z prostředku Krajského soudu v Hradci Králové ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozhodnutí.**

O d ů v o d n ě n í:

Žalobce přicestoval do České republiky již v dubnu 2006 a tvrdil, že je synem generála Eddyho Kapeny (Kapendy), který byl uvězněn v souvislosti s atentátem na bývalého prezidenta L. D. Kabilu. K danému problému poskytnul žalobce v roce 2003 rozhovor televizní stanici Raga, následně byl uvězněn a z vězení se dostal za pomoci otcova přítele. Aktivně se již neprojevoval, žádné další výrazné problémy tak neměl a na doporučení známých zemi opustil. Dalším problémem bylo jeho členství v politické straně UDPS, jejímž členem byl od roku 2001.

První negativní rozhodnutí vydal správní orgán dne 4. července 2006. Dospěl k závěru, že v případě žalobce se jednalo ze strany státních orgánů o jednorázovou akci, po další roky již žádné potíže neměl, a proto neshledal jeho obavy z návratu důvodnými. Krajský soud v Hradci Králové rozhodl o následně podané žalobě pod č. j. 29 Az 37/2006-42 dne 26. března 2007, žalobu vyhodnotil jako důvodnou, a proto napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. Soud správnímu orgánu vytýkal, že se nedostatečným způsobem vypořádal s informací poskytnutou žalobcem, tedy se skutečností, že má být synem významné a vězněné osoby plukovníka Eddyho Kapendy. Tuto skutečnost v kombinaci s jeho členstvím v UDPS pak znovu vyhodnotit a posoudit, zda-li a do jaké míry mohou být tvrzené obavy důvodné.

Správní orgán vycházel z jím dosud shromážděných podkladů, tedy žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany uplatněné dne 28. 4. 2006, údajů sdělených ve vlastnoručně psané žádosti, z obsahu pohovoru konaného dne 25. 5. 2006 a dvou pohovorů, které se uskutečnily po zrušení původního rozhodnutí a to dne 24. 11. 2009 a 13. 9. 2010. Zaměřil se na možný příbuzenský poměr žalobce k plukovníkovi Eddy Kapendovi a zkoumal vliv členství žalobce v UDPS na jeho situaci v případě návratu. Disponoval zprávami o zemi, které doplnil o aktuálnější a cílenější verze a rovněž vzal v úvahu informaci o tom, že žalobce je otcem nezř. syna Tobiasa, který se narodil ze vztahu s českou občankou. Dále zohlednil informace – lékařské zprávy – o žalobcově zdravotním stavu.

O žádosti správní orgán u vědomí všech stručně zmíněných důkazů rozhodl tak, že žalobci azyl podle § 12, § 13, § 14, §14a a § 14b zák.č. č. 325/1999 Sb., v platném znění (dále jen zákon o azylu) neudělil. Ten nově vydané rozhodnutí opět učinil předmětem žaloby.

Žalobce nejprve obecně namítl nesprávnost rozhodnutí a současně požádal o ustanovení zástupce, který provede řádné doplnění žaloby. Po zjištění, že v případě žalobce došlo k naplnění podmínek pro ustanovení zástupce (advokáta) v souladu s ust. § 35 odst. 8 s.ř.s., krajský soud žádosti vyhověl a soudem ustanovený advokát žalobu řádně doplnil. Tvrdil, že správní řízení bylo stíženo vadami, v důsledku kterých byl žalobce krácen na svých právech a měly vliv na správnost zjištěného skutkového stavu a tedy i na zákonnost samotného rozhodnutí. Především poukázal na svůj nedobrý zdravotní stav - psychický, který se za pobytu v České republice a

s přihlédnutím k délce trvání řízení o udělení mezinárodní ochrany významně zhoršil. K tomuto tvrzení doložil lékařské zprávy MUDr. O. K.. Vyslovil přesvědčení, že s ohledem na stanovenou diagnózu mu měl být žalovaným ustanoven v souladu s § 32 odst. 2 písm. g) zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, opatrovník. Tvrdil, že je stížen dušením poruchou, která jej zbavuje schopnosti aktivní činnosti, řešení problémů, možnosti účinné léčby apod. Vlivem této poruchy pak nebyl schopen adekvátně reagovat na průběh druhého doplňujícího pohovoru. Správní orgán přitom přesto zpochybňoval vážnost jeho zdravotního stavu a průběh léčby, a proto navrhoval k důkazu výslech lékařky MUDr. O. K. event. zástupkyně Mgr. K. H.. Tvrdil, že žalobcův zdravotní stav mu objektivně neumožnil poskytnout adekvátní informace při doplňujícím pohovoru.

Upozornil, že samotný správní orgán nezjistil dostatečně objektivně a přesvědčivě skutkový stav věci. Ani doplňující řízení nevyvrátilo s jistotou, že by žalobce nebyl synem plukovníka Kapendy. Poukázal na skutečnost, že v části odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvádí, že žalobce žil tři roky v poklidu se svými příbuznými a na jiném místě odůvodnění rozhodnutí zmiňuje, že se žalobce skrýval u majora Malu. Projev žalobce v televizi, jeho následné uvěznění a jeho členství v UDPS zakládají důvodné obavy z pronásledování jeho osoby v případě návratu. Trval na zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

Žalovaný reagoval na žalobu vyjádřením ze dne 11. února 2011. Zopakoval námitky uplatněné žalobcem s tím, že ve světle shromážděných informací je označil za nedůvodné. Zdůraznil, že z přednesů žalobce nevyplývaly důvody jeho pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) ani § 12 písm. b) zákona o azylu. Skutečnosti umožňující kladné rozhodnutí ve smyslu § 13 téhož zákona rovněž zjištěny nebyly a stejně tak žalovaný neshledal důvody pro udělení tzv. humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Zdůraznil, že při rozhodování vycházel z přednesů žalobce, obsahu správního spisu, informací o zemi původu a rovněž zohlednil žalobcovu osobní a zdravotní situaci. Popřel nezákonnost pohovoru konaného dne 13. 9. 2010, který proběhnul bez přítomnosti žalobcovy zástupkyně, neboť dotýčný s konáním pohovoru výslovně souhlasil a jako správní jej podepsal. Jeho výpověď vyhodnotil jako nevěrohodnou, když žalobce nedokázal vysvětlit nesrovnalosti ohledně svého příbuzenského vztahu k osobě plukovníka Eddyho Kapendy. Připomněl, že žalobce neuvedl správně jeho jméno a rovněž tak udával rozdílné vojenské hodnosti. Skutečnost, že se žalobce skrýval u plukovníka Malu uvedl teprve při druhém pohovoru, dříve tento fakt nezmínil. Psychické potíže správní orgán hodnotil a s přihlédnutím k tomu, že žalobce se snažil zapojit do pracovní činnosti, nicméně v léčbě není disciplinovaný, nevyhodnotil tyto potíže jako důvod pro udělení humanitárního azylu. Z informací o zemi původu navíc plyne možnost léčby psychických potíží a psychiatrických diagnóz. Zdůraznil, že jediný problém měl žalobce v roce 2003, tedy s velkým časovým odstupem, navíc netvrdil, že by mu bylo známo, že je obviněn z nějakého trestného činu. Jeho uvěznění je proto nepravděpodobné a nebyl důvod zabývat se situací panující v konžských věznicích. Celkový příběh žalobce rovněž nezakládá možnost udělení doplňkové ochrany dle § 14a či § 14b zákona o azylu. V ostatním žalovaný odkázal na odůvodnění rozhodnutí a požadoval zamítnutí žaloby.

Při jednání, na které se žalobce osobně nedostavil, nicméně byl řádně zastoupen, setrvaly obě strany na svých původních přednesech a postojích. Krajský soud si opakovaně vyžádal od žalovaného co nejaktuálnější informace o zemi původu žalobce a byly mu poskytnuty následující zprávy: Zpráva MZ USA z 11. března 2010 o dodržování lidských práv za rok 2009 hodnotící situaci v Konžské demokratické republice a dále informace obsažené v aktuální databázi ČTK, kdy v roce 2009 je zde poslední zpráva datována dnem 23. března 2009 a za rok 2010 obsahuje databáze toliko jedinou zprávu z 1. října 2010. Aktuálnější verzi databáze ČTK žalovaný nedoložil, zprávu MZ USA o stavu dodržování lidských práv za rok 2011 byl schopen při jednání soudu konaném dne 25. dubna 2012 předložit toliko v jazyce anglickém. Žalobce doložil ještě před projednáním věci samé dvě lékařské zprávy MUDr. O. K. a to z 8. listopadu 2010 a z 19. března 2012. Zprávy hovoří o chronickém posttraumatickém syndromu s depresí střední až velké závažnosti s psychosomatickou nadstavbou. Žalobce není schopen racionálně posoudit důsledky toho, že se vyhýbá péči, jsou patrné známky zmatenosti, dezintegrované chování, jeví tendenci k disimulaci a zřejmě je ve velmi vážném psychickém stavu.

Krajský soud nejprve věnoval pozornost námitce žalobce týkající se jeho duševního stavu, pro který mu měl být dle jeho přesvědčení ustanoven v řízení před správním orgánem opatrovník v souladu s § 32 odst. 2 písm. g) správního řádu. Pokud by soud vyhodnotil tuto námitku jako důvodnou, bylo by namísto rozhodnutí žalovaného bez dalšího zrušit a vrátit mu věc k novému projednání. Po seznámení se s obsahem lékařských zpráv výše uvedené lékařky z oboru psychiatrie krajský soud pohlíží na zjištěnou situaci následovně: je nepochybné, že u žalobce bylo diagnostikováno psychiatrické onemocnění. Z obsahu lékařských zpráv je zřejmé, že se jedná o diagnózu, kterou by zřejmě bylo lze při vhodné medikaci léčit a zmírnit průběh základního onemocnění. Je tak potřeba uvážit, že navrhovaný postup by mohl mít své opodstatnění za situace, kdy by bylo zcela jednoznačně prokázáno, že žalobce je stížen přechodnou duševní poruchou, která mu brání samostatně v řízení jednat, je-li to nezbytné k hájení jeho práv. Takovýto závěr ovšem může správní orgán učinit pouze na základě odborného lékařského posudku. Žalobce byl nicméně v řízení před správním orgánem zastoupen na základě plné moci, kterou udělil, tudíž nelze správnímu orgánu bez dalšího vyčítat a uzavřít, že postup v žalobě navrhovaný, tedy ustanovení opatrovníka, bylo za daných okolností nezbytné. Pokud zástupce žalobce ve směru shora naznačeném nevznášel návrhy, pak krajský soud neshledal po vyhodnocení celkové situace tuto námitku za popsanych okolností důvodnou. Otevřenou otázkou nicméně i nadále zůstává faktická závažnost zdravotního stavu žalobce včetně pochybností, do jaké míry se diagnostikované duševní onemocnění mohlo promítnout do jeho projevů před správním orgánem. Krajský soud logicky nezpochybňuje v tomto směru namítanou obranu správního orgánu, že pohovor konaný dne 13. 9. 2010 proběhl bez přítomnosti zástupkyně poté, kdy se omluvila a žalobce s takovýmto postupem souhlasil. Nelze ovšem přehlédnout, že při pohovoru samotném žalobce sice vyjádřil souhlas, nicméně současně podivení v tom směru, že nechápe, proč zástupkyně nepřišla. Pokud by byl zdravotní stav žalobce závažný do té míry, že by nemohl v řízení samostatně jednat, pak mu nelze přičíst k tíži nepřítomnost zástupkyně, která jeho potíže znala a přesto se na jednání omluvila. Jsou-li závěry lékařky MUDr. O. K.

objektivní (viz. závěr předchozího odstavce), pak by mohl být výsledek rozhodnutí žalovaného důvodně zpochybněn.

Krajský soud zvolil ne zcela standardní průběh odůvodnění svého rozhodnutí. K tomuto postupu jej vedlo zjištění, že se jedná o posouzení případu, který není v řízení o udělení mezinárodní ochrany právě typický. Je toho názoru, že lze přijmout žalobní námitku mířící do psychického stavu žalobce v tom směru, že správní orgán měl věnovat výraznější pozornost objasnění závažnosti psychiatrických potíží žalobce. Výsledek správního řízení byl odvislý, ostatně jako ve většině projednávaných případů, toliko od vlastního příběhu žalobce a informací o zemi původu shromážděných správním orgánem. Krajský soud proto připomíná jedno ze zásadních rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v Brně (dále NSS), ve kterém se soud vyjadřuje mimo jiné k požadavkům na náležité dokazování. V rozhodnutí NSS ze dne 30.9.2008, čj. 5 Azs 66/2008-70 (Ej 549/2008) se uvádí následující: *„Pokud jde o břemeno důkazní, to je již výrazněji rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného. Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují. V mnoha případech však musí žalovaný rozhodovat za důkazní nouze, tj. tehdy, když není ani žadatel ani žalovaný schopen doložit či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem. V takových případech zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle výpovědi žadatele.“*

Takovýto postup či spíše úvahu lze aplikovat za situace, kdy nejsou žádné pochybnosti o duševním zdraví žalobce. V konkrétním případě lze se žalovaným souhlasit, že příběh žalobce vykazuje dílčí nesrovnalosti, které žalobce ne zcela přesvědčivě objasnil (ne zcela správné jméno údajného otce, odlišné údaje o jeho vojenské hodnosti, studium na škole v době, kdy měl pobývat u otceva přítele apod.). Krajský soud navíc konstatuje, že v žádosti žalobce uvedl, že má základní vzdělání, zatímco v následném pohovoru konaném dne 13. 9. 2010 se označil za studenta univerzity. Rovněž soud objevil dílčí nesrovnalosti ve jménu matky žalobce, kdy v průběhu pohovorů uvedl její jméno odlišně od původní informace poskytnuté v žádosti. S ohledem na zprávy lékařky MUDr. O. K. krajský soud není pro absenci medicínských znalostí schopen vyhodnotit, do jaké míry byly informace žalobcem poskytované, resp. rozpory v nich zjištěné, důsledkem toliko „nepravdivého příběhu“ či zda-li mohly být podmíněny žalobcovým duševním stavem.

Za dané situace krajský soud uzavřel, že obsah spisového materiálu nedává možnost přijmout objektivní závěr o důvodnosti žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Návrhy na doplnění dokazování výslechem Mgr. K. H. a MUDr. O. K. soud zamítl (§ 52 s.ř.s.), protože je přesvědčen, že otázku náležitého objasnění duševního stavu žalobce a od tohoto se odvíjející možnost vyhodnotit věrohodnost jeho osoby a informací jím poskytovaných, bylo povinností správního orgánu. Bude zapotřebí vyslechnout či zajistit objektivní a podrobné stanovisko těchto dvou osob, které znají žalobce a jeho zdravotní stav a vyhodnotit, zda-li a

jakým způsobem mohl ovlivnit průběh správního řízení a zejména přednesy a postoje žalobce. Pokud se ukáže potřebným, nelze vyloučit, aby správní orgán objektivizoval skutečnou závažnost psychiatrického onemocnění žalobce i jiným specialistou. Pokud se prokáže, že žalobce vlivem svého onemocnění léčbu odmítá s tím, že není schopen posoudit důsledky svého jednání, bude na žalovaném, aby uvážil, zda-li v případě takovéto situace nenastaly podmínky pro postup dle § 32 odst. 2 písm. g) správního řádu. Teprve po ujasnění si této základní otázky bude možné objektivně rozhodnout o důvodnosti žalobcoví žádosti. K tomuto krajský soud připomíná, že bude nezbytné vycházet ze skutečně aktuálních informací o zemi a to především při úvahách k otázce návratu žalobce. Soud tak činí proto, že informace o zemi shromážděné k otázce tvrzeného členství žalobce v UDPS a k možnosti řádné léčby v zemi nejsou ve svých závěrech zajedno. Součástí spisu žalovaného je rovněž Informace Ministerstva vnitra Velké Británie z 23. prosince 2008, která se vyjadřuje jak k otázce nebezpečí v případě návratu členů UDPS (bod 3.6.10), tak k otázce reálných možností poskytování lékařské péče (bod 4.4.4) a v porovnání s dalšími zprávami nevyznívají její závěry tak jednoznačně „bezproblémově“.

Krajský soud z důvodů shora popsaných rozhodnutí žalovaného s ohledem na důvodnost vznesených námitek ve smyslu nedostatečně zjištěného skutkového stavu zrušil pro vady řízení a věc tak vrátil žalovanému k dalšímu projednání (§ 78 odst. 1, odst. 4 a odst. 5 s.ř.s.). Žalovaný po vyhodnocení výše specifikovaných a soudem rozebraných žalobních námitek doplní dokazování a o žádosti opětovně rozhodne. Odstranění a objasnění zjištěných vad vyžaduje zásadnější doplnění dokazování způsobem v tomto rozhodnutí popsaným.

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalovaný, který měl ve věci plný úspěch, by měl právo na náhradu nákladů řízení před soudem proti neúspěšnému žalobci. Žalovaný však náhradu nákladů v řízení před soudem nepožadoval, a proto soud nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků.

Ustanovený advokát požadoval odměnu za dva úkony právní služby a s tím související paušální odměnu. Konkrétně se jednalo o tyto úkony: a) převzetí a příprava zastoupení; b) doplnění žaloby, c) písemné podání týkající se věci samé ze dne 8. 3. 2011 – replika k vyjádření žalovaného a d) účast na jednání soudu. Krajský soud proto ustanovenému advokátu přiznal odměnu za čtyři úkony právní služby ve výši 8.400,- Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif] a náhradu hotových výdajů ve výši 1.200,- Kč (§ 13 odst. téže vyhlášky), celkem 9.600,- Kč. Odměna bude vyplacena z účtu Krajského soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí na účet zvolený advokátem.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u

Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Hradci Králové dne 4. května 2012

JUDr. Marcela Sedmíková, v. r.
samosoudkyně